

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January – 2026

Course : BCOM HONS.

Date : 13/02/2026

Subject Code : COM202-BC

Time : 03:00pm to 05:15pm

Subject Name : નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિ - ૨

Duration : 02.15 Hours

Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-1 (અ) અને (બ) ની પેઢી તા. 1-7-16 ના રોજ (ક) અને (ડ) લિ. સાથે જોડાવાનો કરાર કરે છે. (અ) અને (બ) અનુક્રમે 3:2 ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચે છે, તે તારીખે તેમનું પાકું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે છે:

(14)

મેસર્સ (અ) અને (બ) નું પાકું સરવૈયું

દેવાં	₹	મિલકતો	₹
લેણદારો	38,000	મકાનો	80,000
અનામત ભંડોળ	10,000	સ્ટોક	70,000
મૂડી ખાતાં:		દેવાદારો	40,000
અ	1,00,000	બાદ: ધાલખાધ અનામત	2000
બ	60,000	રોકાણો	20,000
કુલ	2,08,000	કુલ	2,08,000

કરારની શરતો નીચે પ્રમાણે છે:

- રોકાણો નવી પેઢીએ લેવાં નહીં.
- મકાનો ₹90,000 ની કિંમતે અને સ્ટોક ₹74,000 ની કિંમતે લેવો.
- દેવાદારો પર ધાલખાધ અનામત 10% જેટલી રાખવી.
- પાઘડીની કિંમત ₹40,000 ગણવી.

મેસર્સ અ અને બ ની પેઢીના ચોપડા બંધ કરવા આમનોંધ આપો અને જરૂરી ખાતાં તૈયાર કરો.

અથવા

નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- ધંધાની ખરીદી વખતે ચૂકવેલ પાઘડી અને મૂડી અનામતની કઈ રીતે ગણતરી કરશો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- પેઢીનો ચાલુ ધંધો ખરીદ્યા પછી તેના હિસાબી ચોપડા ચાલુ રાખવા કઈ આમનોંધ આપશો?

પ્રશ્ન-2 મહેતા, શાહ અને ગાંધી અનુક્રમે 2:2:1 ના પ્રમાણમાં નફા-નુકસાન વહેંચી લેતા ભાગીદારો છે. તા. 31-3-07 ના રોજ પેઢીનું વિસર્જન કર્યું. પેઢીનું 31-3-07 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે:

(14)

પાકું સરવૈયું

દેવાં	રકમ (₹)	મિલકતો	રકમ (₹)
મૂડી:		કાયમી મિલકતો	40,000
મહેતા 24000		સ્ટોક	20,000
શાહ 22000		ફર્નિચર	10,000
ગાંધી 9000	55,000	રોકડ	15,000
લેણદારો	40,000	નફા-નુકસાન ખાતું	10,000
કુલ	95,000	કુલ	95,000

તા. 30-6-2007 ના રોજ પાકે એવી રૂ4,000 ની એક લેણીહૂંડી લેણદારોને વેચાણ શેરો કરીને આપી હતી.

મિલકતોના નીચે પ્રમાણે ઉપજ્યા:

1. 30-4-2007 : રૂ12,000
2. 31-5-2007 : રૂ25,000
3. 30-6-2007 : રૂ26,000
4. 31-7-2007 : રૂ5,000

વિસર્જન ખર્ચ માટે રૂ3,000 ની રકમ અનામત રાખવામાં આવી હતી; પરંતુ ખરેખર વિસર્જન ખર્ચ રૂ2,000 થયો હતો. વેચાણ શેરો કરેલી લેણીહૂંડીના નાણાં સ્વીકારનારે ચૂકવી આપ્યા હતા. ઉપરની માહિતી પરથી મહત્તમ નુકસાનની પદ્ધતિ મુજબ રોકડની હપ્તે-હપ્તે વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

અમર, અકબર અને એન્થોની 2:2:1 ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા ભાગીદારો છે. તા.1-1-2011 ના રોજ વાર્ષિક રૂ30,000 ના પ્રીમિયમની રૂ3,50,000 ની ભાગીદારોની સંયુક્ત જીવન વીમા પોલિસી લીધી છે. પોલિસીનું શરણમૂલ્ય નીચે પ્રમાણે છે:

વર્ષ	2011	2012	2013	2014
શરણમૂલ્ય (રૂ)	0	6,000	18,000	36,000

તા. 10-2-2015 ના રોજ અમરનું મૃત્યુ થયું. તા. 10-3-2015 ના રોજ વીમા કંપનીએ દાવાની રકમ રૂ5,00,000 બોનસ સહિત ચૂકવી આપી. હિસાબો દર વર્ષે તા. 31મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂરા થાય છે. પેઢીના ચોપડે સંયુક્ત જીવન વીમા પોલિસી ખાતું અને સંયુક્ત જીવન વીમા પોલિસી અનામત ખાતું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-3 આડતમાલ અને વેચાણનો તફાવત સમજાવો

(14)

અથવા

'પી' અને 'ક્યૂ' એક મકાન બાંધવાના સહિયારા સાહસમાં જોડાયા. 'પી' અને 'ક્યૂ' એ અનુક્રમે રૂ50,000 અને રૂ30,000 રોકડા ધંધામાં રોક્યા. તેમણે આ રકમ સંયુક્ત બેંક ખાતામાં ભરી. તેઓ નફો-નુકસાન 2:1 ના પ્રમાણમાં વહેંચવા સંમત થયા. તેઓના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા:

- માલસામાન ખરીદ્યો રૂ1,40,000
- મજૂરી ચૂકવી રૂ60,000
- 'પી' એ સુપરવિઝન ખર્ચ ચૂકવ્યો રૂ14,000
- 'ક્યૂ' એ આર્કિટેક્ટ ખર્ચ ચૂકવ્યો રૂ8,000

રૂ1,00,000 ની રકમ શરૂઆતમાં જ કરાર સામે અગાઉથી મળી હતી. કરાર કિંમત રૂ3,00,000 નક્કી થઈ હતી. વધારાનો રૂ6,000 ની કિંમતનો માલ 'પી' એ લઈ લીધો. ભાગીદારો હિસાબની પતાવટ કરી લે છે. પેઢીના ચોપડામાં સંયુક્ત સાહસ ખાતું, સંયુક્ત બેંક ખાતું અને સહભાગીદારોના ખાતાં તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-4 ભારતીય હિસાબી ધોરણ Ind As-1 નાણાકીય પત્રકોની રજૂઆત વિષે વિસ્તૃતમાં સમજાવો.

(14)

અથવા

ભારતીય હિસાબ ધોરણ IND AS 7 માં રોકડ પ્રવાહ પત્રક ની કામગીરીની પ્રવૃત્તિઓ, રોકાણ ની પ્રવૃત્તિઓ અને નાણાકીય પ્રવૃત્તિઓ વિષે વિસ્તૃતમાં સમજાવો.

1. રાશના હિસાબો અને આડતમાલ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો
2. વેપારી સંસ્થા અને બિનવેપારી સંસ્થાના હિસાબો વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો
3. આપમેળી ખાતાવહી ના ફાયદા સમજાવો
4. ચોખ્ખી મિલકતોની ગણતરી કરતાં ધ્યાનમાં રાખવાની વિગતો સમજાવો
5. મૂડી ખર્ચ અને મહેસૂલી ખર્ચ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો

(બ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

(05)

1. દેવાદાર પાસેથી વસૂલ કરવાપાત્ર રકમ, વસૂલાત માટેના યોગ્ય પગલાં લીધા સિવાય માંડી વાળવામાં આવે તો તે _____ ભૂલ છે.
(A) ગાણિતિક (B) નીતિના અમલ (C) વિસરચૂક (D) દગો
2. જો ચોખ્ખી મિલકત, ખરીદકિંમત કરતાં વધારે હોય તો તફાવતની રકમ ગણાશે.
(A) પાઘડી (B) સામાન્ય અનામત (C) મૂડી અનામત (D) મૂડી
3. વિસર્જન વખતે ભાગીદારોની લોન રોકડની હપ્તે-હપ્તે વહેંચણી કરવાની હોય ત્યારે કયા પ્રમાણમાં ચૂકવાય છે?
(A) નફા-નુકસાનના પ્રમાણમાં (B) લોનની રકમના પ્રમાણમાં
(C) મૂડીના પ્રમાણમાં (D) સરખે હિસ્સે
4. કોઈ ભાગીદારનું મૃત્યુ થતાં વીમા પોલિસીની રકમ ભાગીદારો વચ્ચે કયા પ્રમાણમાં વહેંચવામાં આવે છે?
(A) મૂડીના પ્રમાણમાં (B) નફા-નુકસાનના પ્રમાણમાં
(C) સરખા હિસ્સે (D) જવાબદારીના પ્રમાણમાં
5. સંયુક્ત જીવનવીમા પોલીસી પ્રીમીયમના હિસાબો લખવાની કેટલી રીત છે?
(A) 2 (B) 3 (C) 4 (D) 5
